

EN SVENSK PIONJÄR INOM SPANSK REUMATIKERVÅRD - Ett vänporträtt -

” 14 år tror jag visst att hon var ”, när hon p.g.a. barnreumatism gav sig av från kalla Norden, närmare bestämt Jämtland för att få sol och värme i Santa Cruz på Teneriffa.

Hon, det är Ester Henriksson (då hette hon Olsson), som i början av 1950-talet på vinst och förlust reste långt söderut, för att försöka få lindring för sin sjukdom, som brutit ut efter en vanlig halsfluss.

Ester hade läst i en artikel i tidningen Se om simmaren Arne Borg, som också var reumatiker. Han hade efter en vistelse på Gran Canaria slängt sina käppar.

Så hon gav sig iväg med en bananbåt från Köpenhamn och resan, som skulle ta 9 dagar, varade istället 12 dagar p.g.a. oväder och stormar och av- och pålastning av virke respektive bananer.

Nu var frågan – kunde sol och värme bota/lindra reumatism? Ester var forskningsprojekt och svenska läkare var intresserade av frågan.

På kajen i Santa Cruz stod svenske konsuln Willies med dotter Evita och tog emot bananbåten och Ester. Nu fick hon börja sitt nya liv som pensionatsvärdinna, guide m.m.

På ön La Palma grundades 1949 reumatikervården av de båda svenska studentkamraterna från Falköping Karin Fahlin (också reumatiker) och Olle Nyblom. Därefter fick också övriga öar reumatikervård genom svenskarnas försorg.

Karin Fahlin blev sedermera professor i romanska språk i Uppsala och Olle Nyblom överläkare i Falköping. Karin Fahlin blev ett känt namn också i Spanien och hon fick motta en hedersutmärkelse av Franco.

Ester fick arbeta med Karin Fahlin, som då slutförde sitt arbete med en spansk-fransk grammatik på svenska. Ester själv slutförde sina spanskstudier vid Academia Cervantes. På somrarna fick hon stipendium från Solstickan och kunde då studera vid Sigtunaskolan i Sverige.

De första åren i Santa Cruz arbetade hon bl.a. som guide och fick ta hand om de första svenska charterturisterna. Hon fick hjälpa dem tillrätta med alla upptänkliga saker och ting i turismens barndom.

En otäck upplevelse var när hon fick rycka in och ta hand om många svåra uppgifter vid den förfärliga flygolyckan på Los Rodeos på norra delen av ön.

Ester visade sig snart vara mycket mer än den väna, ljushåriga ”svenska flickan”. Under åren 1971 – 1979 var hon föreståndare för den nystartade rehabiliteringskliniken Vintersol i Los Cristianos. (Hon bilpendlade mellan Los Cristianos och Santa Cruz, ca 8 -10 mil i vardera riktningen på mycket dåliga vägar).

Kliniken ägnade sig åt rehabilitering av bl.a. reumatiker och MS- sjuka och den var ett samarbete mellan spanska och svenska myndigheter. Ester – själv reumatiker – var den perfekta personen att kunna förstå och råda andra reumatiker. Hon blev så ”utlånad” från Vintersol för att arbeta på ön Lanzarote åren 1974 – 1977, naturligtvis med reumatikervård. Där var hon med om byggnationen och igångsättandet av ”Casa Heddy Astrup”, som sedermera donerades till Norges Röda Kors och där bedrivs fortfarande reumatikervård och rehabilitering.

Ester, som varit gift med en svensk man och fått dottern Maria, fick ensam ta hand om Maria, sedan maken återvänt till Sverige.

Hon började då på 1980-talet arbeta på svenska konsulatet i Santa Cruz. Det var under denna tid jag lärde känna både Ester och Maria och vi är mycket goda vänner sedan dess. Jag vet att Ester är helt hängiven kampen om reumatikervården och inte minst de spanska reumatikerna själva och hon säger att man kan leva med sjukdomen om man blir ”god vän ” med den.

Ester var en drivande kraft vid startandet av den spanska handikappföreningen ASTER – La Asociación Tinerfena de Enfermos Reumáticos 1992. Hon kämpade för att spanska reumatikersjuka skulle få vård och mediciner och framför allt mer kunskap om sjukdomen. De spanska myndigheterna har ”vaknat ”. Föreningen har blivit känd och den har nu både kommun- och statsbidrag och kontorslokaler och inte att förglömma en bassäng i det gamla hittebarnshemmet Casa Cuna. Bad är nyttigt och skönt för sjuka leder. Föreningen har idag ca 580 medlemmar och det är endast spanjorer. I dag brukar ca 70 av dem bada varje dag och får också rörelse och simträning av flera gymnastiklärare. Man har också fått en bassängstol, som kan hissas ner i vattnet. Så som jag säger: ”Esters Aster ” har gjort en stor och hedervärd insats för reumatikerna på Teneriffa.

Men hur går det för Ester själv och hennes egen sjukdom? Ja, den har inte gått varsamt fram med henne. Hon har fått genomgå operationer och har fått ett flertal konstgjorda leder och operationerna har gett svåra efterräkningar ibland. Det svåraste var nog när hon efter en operation i knäet drabbades av sjukhussjukan i Sverige. Men Ester vände också detta till något positivt. Hon utnyttjade tiden på isoleringsavdelningen i Uppsala. Hon tog en kurs i kalligrafi och hon läste engelska. Fick en vävstol och började väva. På helgerna var hon ”ledig” och läste trevliga böcker, läste spanska för utlänningar och bedrev lite universitetsstudier. Hon har 2 kurser på universitetsnivå i spansk konsthistoria! Så operationen som först gjordes i maj med engelska reservdelar, slutade med ny protes i november och återfärd först till jul till hennes älskade barn och barnbarn på Teneriffa.

Ester har som vi alla ”deppiga dagar” men hennes kämpaglöd tar överhanden och hon fortsätter bekämpa sjukdomen för sin egen del och för andra. Jag vet faktiskt inte hur läkarna i Sverige i dag bedömer sin försökskanin. Men jag vet att hon hjälpt och uppmuntrat många trots sin egen svåra situation.

Ester blev ihågkommen och hyllad av Arona kommun vid ”svenskveckan” i Los Cristianos för några år sedan.

Gunnar Westberg, svensk präst i Svenska kyrkan och hans personal uppvaktade Ester 1977 så här:

E- ffektiv, ekonom

S - krattlysten, seriös sanningssökare

T - jusig, tänkande talare

E - legant, evolutionsinriktad estet

R - olig, rivstartande rallystjärna.

Ester har också under alla [Ester Henriksson och Per Lilieström. Bild: Christina Ryd](#) år på Teneriffa varit god vän med en numera mycket känd svensk konstnär, nämligen Per Lilieström och på bilden är hon på hans vernissage ”50 år på Teneriffa” för något år sedan i Puerto de la Cruz, där han är bosatt. Ester och Per är de äldsta svenskarna på ön idag.

”Man klarar sig långt med positivitet”, säger Ester.

*Monkey Monica Berling
Februari 2008*

